

Програма

Критика 2025 г.

Съдържание

Технически параметри за кандидатстване	2
Срокове и размер на финансиране	3
Цели на програмата	4
Кандидати	5
Проекти и дейности	7
Разходи	9
Необходими документи	11
Критерии за оценяване	12
Приложима нормативна уредба	13

Технически параметри за кандигатстване

Кандигатстването за всяка регулярна програма на Националния фонд „Култура“ (такава, финансирана от държавния бюджет) става през платформата на Националния фонд „Култура“. Изисква се регистрация в раздел [„КАНДИГАТСТВАЙ ПО ПРОГРАМА“](#) на www.ncf.bg.

С **Условията за ползване на електронната система на на Националния фонд „Култура“** можете да се запознаете [ТУК](#).

Всички документи, върху които се изисква полагането на подпис от страна на кандигата/представляващия кандигата, се попълват само с **квалифициран електронен подпис (КЕП)**.

За всякакви въпроси, свързани с кандигатстването, може да се ползва имейлът за комуникация с Националния фонд „Култура“: programs@ncf.bg.

Част от информацията, необходима за кандигатстване по тази Програма, е обща и задължителна за всички програми и налична на сайта на Националния фонд „Култура“ (виж „Приложима нормативна уредба“). Неспазването на изискванията, упоменати в тези връзки, може да бъде основание за недопускане до участие в кандигатстването по Програмата. Всички кандигати следва да се запознаят с условията и прилежащите документи.

Кандигатствай
по програма в
[платформата](#).

Условията за
изполване на
платформата: [ТУК](#).

Документите,
изискващи подпис,
се подписват с КЕП.

За въпроси:
programs@ncf.bg
+359 (0) 876 880 992

Срокове и размер на финансиране

Срокове

Срок на кандидатстване:
04 август 2025 г. – 01 септември 2025 г.

Индикативен срок за оценка на проектните предложения:
октомври 2025 г.

Индикативен срок за сключване на договори:
октомври 2025 г.

Времеви обхват за реализация на проектите:
12 (дванадесет) месеца от сключването на договора за
финансово подпомагане

Отчитане на проектите:
1 (един) месец след края на срока за реализация

Размер на финансирането

Общ размер на финансирането на програмата: 175 117 лв.

1. Максимален размер на финансиране на един проект: 20 000 лв.

2. Размер на финансирането от Националния фонд „Култура“

- Националният фонд „Култура“ може да осигури до 100% от бюджета
- Кандидатът не е задължен да осигурява собствен принос

ВАЖНО

По програмата Националният фонд „Култура“ извършва авансово и окончателно плащане при спазване на действащото законодателство и съгласно ЗЗРК чл. 32в. ал. 2 (Нов – ДВ, бр. 16 от 2024 г., в сила от 23.02.2024 г.) и Наредба № 6 от 21 ноември 2024 г. за Общите условия за провеждане на конкурсите за предоставяне на средства от Национален фонд „Култура“, за допустимост на разходите, за оценка на проектите и за тяхното изпълнение.

Авансовото плащане по програмата е в размер на 70 % от договореното финансиране по сключения договор за предоставяне на средства от Фонда. Окончателно плащане в размер на 30 % се извършва след представяне от страна на изпълнителя и последващо одобряване от страна на Фонда на окончателен съдържателен и финансов отчет.

По тази програма се прилага режим на минимална помощ съгласно РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2023/2831 НА КОМИСИЯТА от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.

Цели на програмата

Обща цел:

Програма „Критика“ има за цел да се създаде устойчива среда за развитие и популяризиране на професионалната критика и критичното мислене в сферата на културата чрез подпомагане на създаването и разпространението на качествено критическо съдържание

Цели на програмата:

- *Стимулиране на съвременния критически дискурс в полза на културния сектор и неговото задълбочено осмисляне и представяне – Създаване на критическо съдържание с потенциал за устойчиво развитие (публикации в печатни издания, онлайн медии, радио, телевизия и дигитални платформи).*
- *Изграждане на капацитет, професионализация и развитие на млади автори в сферата на критиката – Образователна и менторска подкрепа за млади автори.*
- *Мотивиране на квалифицирани, но неактивни критици – Мотивиране на утвърдени специалисти, които временно не упражняват професията си, да се включат отново чрез целенасочени инициативи и възможности.*
- *Формиране на обществено отношение към критиката като значим културен инструмент – Популяризиране на ролята на критиката чрез публични дискусии, форуми и партньорства с медии и културни институции.*
- *Развитие на предприемаческия и иновативен потенциал в сектора – Внедряване на предприемачески подходи и иновативни модели в създаването, разпространението и възможностите за потребление на критическо съдържание.*

Програма „Критика“ 2025 е насочена към създаването на устойчива среда за развитие и популяризиране на професионалната критика и критическото мислене в сферата на културата чрез подпомагане на създаването и разпространението на качествено критическо съдържание.

Кандидати

1/2

Допустими

- Частни културни организации по смисъла на чл. 10, ал. 1 от ЗЗРК;
- Организации, регистрирани по Закона за народните читалища;
- Български културни организации, които са разпоредителите с държавни или общински бюджетни средства;
- Самоосигуряващи¹ се физически лица, регистрирани като упражняващи свободни професии в сферата на културата, регистрирани в регистър БУЛСТАТ.

¹ Съгласно Допълнителните разпоредби, § 1, т. 7 на ЗЗРК „Свободна професия“ е професията на лица, упражнявана в областта на културата, която се осъществява самостоятелно и независимо.

Кандидати

2/2

Негопустими

- × лица и организации, санкционирани по реда на чл. 37 от ЗЗРК и/или условията за кандидатстване по съответната процедура за срок до две години от налагане на санкцията;
- × лица и организации, при които член на управителен или контролен орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокуриснт или търговски пълномощник, е свързано лице по смисъла на § 1, т. 9 от допълнителните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията с изпълнителния директор или с членове на управителния съвет;
- × лица и организации, които не са представили отчет в срока по договор за предоставяне на средства от Фонда или с които се води съдебен спор по изпълнението на договор, финансиран от Фонда;
- × лица и организации, дарители на Фонда;
- × служители на Фонда;
- × членове на експертната (оценителна) комисия само за конкурси, за които са определени да участват в съответните комисии по реда на тази наредба;
- × лица и организации с два сключени договора за предоставяне на средства от Фонда през същата календарна година (2025 г.);
- × юридически лица, които са в несъстоятелност или се намират в производство по несъстоятелност, или в производство по ликвидация;
- × лица, които имат изискуеми публични задължения, с изключение на задължения по невлезли в сила актове, както и разсрочени, отсрочени или обезпечени задължения.
- × лица и организации с неизпълнени договорни задължения към Националния фонд „Култура“, за които е влязъл в сила съдебен акт в последните 3 години;
- × лица и организации, които са санкционирани за нарушения на разпоредбите на Закона за закрила и развитие на културата;
- × членове на техническата комисия по Програмата;
- × членове на Управителен съвет на НФК;
- × членове на предходен Управителен съвет на НФК, приели Индикативната програма за 2025 г. и/или условията по настоящата програма;
- × други лица и организации, ограничени съгласно приложимия за конкурса режим, съобразно правилата в областта на държавните помощи;
- × Лица под 18-годишна възраст.

Проекти и дейности

1/2

Допустими

- Създаване и публикуване на критическо съдържание (не по-малко от 60 % от исканата сума)
- Изготвяне на анализи, рецензии, есета, интервюта и коментари
 - Публикации в печатни медии, онлайн платформи, радио, телевизия и социални мрежи
 - Събиране на текстове от проведени събития или поредица от публикации
- Адаптиране на съдържание към различни формати:
 - Превръщане на текст в подкаст, видео, анимация, инфографики и др.
 - Мултимедийни формати, подходящи за достигане до нови аудитории
- Превод и публикуване на критически текстове от чуждестранни автори:
 - Представяне на значими чуждестранни позиции в контекста на българската културна сцена
- Публично представяне на критическо съдържание:
 - Събития, четения, лекции, изложби, прожекции с дискусия; достъп до аудитории и диалог с публиката
- Образователна и менторска дейност:
 - Работилници, менторски програми и практически ателиета за студенти и млади автори с интерес към критиката (участия като ментори на утвърдени специалисти в областта на критиката)
- Организиране на дискусии, кръгли маси, конференции:
 - Фокус върху критическо осмисляне на културен продукт или процес
 - Възможност за включване на чуждестранни участници и експерти
- Партньорства с културни институции и медии:
 - За по-широко разпространение и по-висока обществена видимост
- Изграждане на мрежи
 - Свързване и укрепване на сектора
- Събиране на данни
 - По-добро разбиране на сектора
- Внедряване на предприемачески и иновативни модели в сектора.
 - Развитие на предприемаческия и иновативния потенциал на сектора

Проекти и дейности

2/2

Негонуспитими

- × Проекти, които не са одобрени на предишни конкурси, организирани от Фонда, като това не включва проекти, които не са одобрени поради недостиг на средствата, посочени в заповедта за съответния конкурс;
- × Дейности, които не са пряко свързани с целите на Програмата;
- × Дейности, свързани с политически партии и религиозни институции, включително партийни мероприятия с участието на представители на политически партии и религиозни движения;
- × Проекти, включващи създаването и разпространението на художествено/културно съдържание, частично или изцяло генерирано с изкуствен интелект;
- × Дейности, извършени извън посочените срокове за реализация;
- × Проекти и дейности с неуредени права, съгласно Закона за авторското право и сродните му права;
- × Дейности, финансирани от други конкурсни програми на НФК;
- × Проекти, които противоречат на закона, нарушават човешките права или подбуждат към всякакви форми на нетърпимост и дискриминация.

Важно: Не се допуска кандидатстване с повече от една кандидатура в програмата „Критика“ 2025 г.

Разходи

1/2

Допустими

Разходи, пряко свързани с творческата дейност:

- за възнаграждения на екипа, който е ангажиран административно с реализацията на проекта (ръководител, координатор, счетоводител, технически сътрудници и пр.) – до 20% от исканата сума от Националния фонд „Култура“;
- за възнаграждения за създаване, редакция и корекция на критически текстове и съдържание;
- за възнаграждения на ментори и обучители, ако проектът включва обучителен компонент (работилници, лекции, работа с млади автори);
- за издаване и печат /при предоставяне оферти или предварителни бюджети от издателства/печатници/;
- за визуална идентичност, дизайн на публикации, уеб съдържание, видеа или инфографики, уеб дизайн;
- за представяне на критическото съдържание пред публики (наем на пространства, техника. разходи за модериране на събитието, разходи за видеозаснемане и монтаж под формата на видео или стрийминг);
- за разпространение и популяризиране на критическото съдържание (реклама и маркетинг, вкл. онлайн реклама и маркетинг);
- за превод на български език на критическо съдържание от други езици. (преводите да са обосновани тематично и с права за публикуване);
- за пътни и настаняване, свързани с реализирането на дейности по проекта/за целите на проекта;
- за анализ на аудиторията/въздействието (измерване на ефекта от съдържанието чрез анкети, социологически проучвания или аналитичен софтуер);

Важно:

В резултат на направените разходи следва задължително да има завършен културен продукт.

Всички разходи трябва да са насочени към постигане на целите на програмата: качествена критика, ангажиране на аудитория, включване на млади автори и неактивни специалисти.

Разходи

2/2

Недопустими

Разходи извън посочените допустими, включително:

- × *разходи, направени преди подписване на договор за финансиране на проекта;*
- × *данък върху добавената стойност;*
- × *лихви, комисиони и загуби при обмяна на валута, глоби, финансови санкции, разходи за разрешаване на спорове и прекомерни или необмислени разходи;*
- × *разходи, които са декларирани, но са покрити от друг проект, финансиран с публични средства;*
- × *покупка на земя;*
- × *други недопустими разходи съобразно приложимия режим и правилата за държавните помощи;*
- × *за паркинг, такси, градски транспорт, застраховки;*
- × *за текущи разходи на организация (напр. режимни разходи);*
- × *храни и напитки, кетъринг услуги и др.;*
- × *за поддръжка на МПС (моторно превозно средство);*
- × *за глоби, неустойки и разходи за съдебни процеси;*
- × *за административни и банкови такси;*
- × *разходи по проекта, направени извън сроковете за реализация;*
- × *за наградни фондове;*
- × *разходи, чрез които кандидатът наема пространство, техника и др. от себе си, независимо дали в качеството си на представляващ организацията – кандидат или в качеството си на физическо лице;*
- × *за такса правоучастие, включително в събития, организирани от кандидата, в рамките на проекта;*
- × *за извършване на СМР (строително-монтажни работи);*
- × *за наем на офис;*

- × *за дневни разходи;*
- × *за закупуване на ДМА (дълготрайни материални активи)²;*
- × *за възнаграждения по трудови договори;*
- × *за създаване и поддръжка на интернет страници или профили в социални мрежи;*
- × *разходи, финансирани от други източници.*

ВАЖНО: Бенефициентът се задължава да не допуска двойното финансиране на една и съща дейност.

² ДМА са всички ресурси, в които е направена дългосрочна инвестиция, очаква се да бъдат използвани в дейността на организациите през повече от един отчетен период и са със стойност над 1000 лв. (без ДДС)

Необходими документи

Задължителни

1. Основни

- Декларация за участие в конкурса по Програмата, подписана с КЕП във формат *.pdf
- Приложение 1 – Информация за проектното предложение – подписано с КЕП във формат *.pdf
- Приложение 2 – Подписана с КЕП Бюджетна матрица във формат *.pdf
- Приложение 2 – Електронен вариант на Бюджетна матрица във формат *.xls
- Приложение 3 – Финансова обосновка във формат *.pdf

2. Специфични за програмата

- Писма за съгласие/участие от участниците, вкл. чужденци (в свободен текст) във формат *.pdf
- Автобиографии на ръководителя на проекта и основния творчески екип във формат *.pdf
- Портфолио/примерни критически материали, създадени от участниците в основния творчески екип *.pdf

Незадължителни

- Документи, доказващи остойностяването на разходите – оферти, извлечения от каталози, информация от сайта на търговеца, предлагащ услугата или стоката (скрийншот), други приложими документи във формат *.pdf
- Допълнителни презентационни материали за кандидата – портфолио – във формат *.pdf
- Писма за съгласие от организации – партньорски, предоставящи пространства и други във формат *.pdf
- За държавен, общински и регионален културен институт: Акт за създаване на културната организация и документ, доказващ кое е лицето, което представлява организацията във формат *.pdf

Важно:

Когато при проверка за съответствие и допустимост на кандидатурите, се констатира липса на документ, кандидатът се уведомява по електронен път за представяне на липсващия документ и може да предостави отговор в срок 5 работни дни от получаване на уведомлението. Документи, свързани с обосноваване на разходи по проекта, не се изискват допълнително, а представените такива не подлежат на разглеждане. За липсващ документ се смята и такъв, който е нечетим. На този етап не се допуска подаването на липсващ документ Приложение 1, както и да се правят съдържателни промени във вече подаденото проектно предложение.

Допустими са материали само на български език. Документите, доказващи остойностяването на разходите, презентационните материали, потвържденията за участие и автобиографиите, могат да бъдат и на чужд език. За всички приложения на чужд език задължително трябва да се приложи превод на български, като той не е задължително да бъде легализиран.

За валидиране на Квалифициран електронен подпис (КЕП) се използва [система за електронно валидиране на Държавна агенция „Електронно управление“](https://evaluation.egov.bg/Validation/DigitalSignature) – <https://evaluation.egov.bg/Validation/DigitalSignature>.

При отчитане на отпуснатата сума се допуска до 15 (петнадесет) процента (от общата сума на проекта) прехвърляне на средства по одобрените пера в бюджета на проекта, който е част от договора, при спазване на задължителните процентни съотношения по програмата и без да е допустимо прехвърляне от административни в продукционни разходи или обратно. При до 15 (петнадесет) процента прехвърляне на средства по одобрените пера, не е необходимо съгласуване чрез молба за промяна с Националния фонд „Култура“. Кандидатът носи цялата отговорност за верността на финансовата информация, попълнена в бюджетната матрица.

Критерии за оценяване

Критерии – Критика 2025		Точки
1.	Кандидатът демонстрира капацитет за успешна реализация на проекта и възможности за наг- граждане на този капацитет	16
2.	Приложеното портфолио демонстрира потенциал за създаване на качествено критическо съ- държание.	20
3.	Проектът е насочен към специфична аудитория и носи потенциал за привличане на нови публики и популяризиране на ролята на критиката чрез провеждане на публични дискусии, форуми и парт- ньорства с медии и културни институции.	18
4.	Проектът се фокусира върху насърчаване и привличане на автори чрез предоставяне на образо- вателна и менторска подкрепа за млади и неактивни критици	20
5.	Проектът включва план за разширяване на достъпа до критическия материал чрез разпростра- нение на дигитално съдържание	10
6.	Заложените разходи в бюджета са реалистични и оправдани	16
Общо:		100

Максимален брой точки – 100 точки

Минимален брой точки за допустимост до финансиране – 60 точки

Оценителната комисия може да дисквалифицира проектно предложение, чието съдържание не отговаря на условията и целите на програмата, като оцени проекта с 0 точки.

Приложима нормативна уредба

Във връзка с настоящата Програма приложими са следните нормативни актове:

- **Закон за закрила и развитие на културата** [\(myk\) ↗](#)
- **Наредба № 6/21.11.2024** за общите условия за провеждане на конкурсите за предоставяне на средства от национален фонд „Култура“, за допустимост на разходите, за оценка на проектите и за тяхното изпълнение [\(myk\) ↗](#)
- **Указания за изпълнение и отчитане на проекти по програми, финансирани от Националния фонд „Култура“** [\(myk\) ↗](#)
- **Условия за ползване на електронната система на Националния фонд „Култура“** [\(myk\) ↗](#)
- **Указания за прилагане на правила за видимост и комуникация на подкрепата на Националния фонд „Култура“ за проекти в областта на културата и изкуствата** [\(myk\) ↗](#)

ЗЗРК [↗](#)

**Наредба № 6
от 21.11.2024** [↗](#)

**Указания за
прилагане на правила
за видимост и
комуникация на
подкрепата** [↗](#)

**Указания за
изпълнение и
отчитане на
проекти** [↗](#)

**Условия за ползване
на електронната
система** [↗](#)